

College van burgemeester en wethouders**GOEDGEKEURD**

Vergadering van 17 oktober 2023

Beleid en Uitvoering - Uitvoering
Sociaal Domein

**16 2023_B&W_00727 Informatienota vluchtelingen, ontheemden en
derdelanders****Samenstelling:**

Aanwezig:

de heer M. Smit, Locoburgemeester en voorzitter; mevrouw T. Jongman, Wethouder; de heer B. Harmsma, Wethouder; de heer M. Scheringa, Wethouder; de heer M.W. de Graaf, Gemeentesecretaris

Afwezig:

de heer J.H. Bats, Burgemeester

Samenvatting

Met deze informatienota informeren wij u over de Regionale Regietafel Vluchtelingen IJsselland (RRVIJ) en haar opdracht. Daarnaast informeren wij u over enkele recente lokale ontwikkelingen rondom statushouders, AMV-ers (alleenstaande minderjarige vreemdelingen) en de opvang Oekraïense ontheemden en de derdelanders. Derdelanders zijn niet-Oekraïense vluchtelingen die in Oekraïne woonden toen de oorlog uitbrak.

Sinds juni is de Regionale Regietafel Vluchtelingen IJsselland (RRVIJ) actief. Deze is in de plaats gekomen van het bestuurlijk afstemmingsoverleg. In de regietafel zijn alle 11 gemeenten van IJsselland vertegenwoordigd door een lid van het college. De RRVIJ wordt ondersteund door een programmteam dat gecoördineerd wordt vanuit de Veiligheidsregio IJsselland.

Informatienota

Inleiding

Sinds juni is de Regionale Regietafel Vluchtelingen IJsselland (RRVIJ) actief. In de regietafel zijn alle 11 gemeenten van IJsselland vertegenwoordigd door een lid van het college. Voor de gemeente Steenwijkerland is dat wethouder Smit. Het zijn bestuurders met verschillende portefeuilles, zodat alle relevante beleidsterreinen aan tafel zitten. De provincie is ambtelijk vertegenwoordigd. Ook neemt de provinciale vertegenwoordiger van de tijdelijke VNG-commissie Asiel & Migratie deel. Voorzitter is Yvonne van Mastrikt, waarnemend burgemeester van Olst-Wijhe. De RRVIJ wordt ondersteund door een programmteam dat gecoördineerd wordt vanuit de Veiligheidsregio IJsselland.

Kernboodschap

Wij informeren u over de Regionale Regietafel Vluchtelingen IJsselland (RRVIJ) en haar opdracht. Daarnaast informeren wij u over enkele recente ontwikkelingen rondom statushouders, AMV-ers (alleenstaande minderjarige vreemdelingen) en de opvang Oekraïense ontheemden en de

derdelanders. Derdelanders zijn niet-Oekraïense vluchtelingen die in dat land woonden toen de oorlog uitbrak.

De RRVIJ heeft als opdracht:

1. Bestuurlijke regie op de realisatie van de opgaven op het gebied van vluchtelingen.
 - Voldoende + kwalitatief toereikende (nood)opvang voor Oekraïense ontheemden.
 - Voldoende huisvesting van statushouders, inclusief alleenstaande minderjarigen (en Oekraïense ontheemden).
 - Een stabiel en flexibel opvanglandschap voor asielzoekers, inclusief alleenstaande minderjarigen, conform de Uitvoeringsagenda en de bedoeling van de Spreidingswet.
 - Voldoende toegang tot onderwijs, zorg, werk en begeleiding.
2. Afstemmen en agenderen van vragen & voorstellen voor:
 - De reguliere regionale overleggen inzake veiligheid, wonen, arbeidsmarkt, zorg/Wmo en onderwijs.
 - De betrokken VNG-commissies (Vereniging Nederlandse Gemeenten) en de provinciale en landelijke regietafels.
3. Sturen op:
 - Het delen van informatie en werkwijzen zodat niet iedereen het wiel opnieuw hoeft uit te vinden.
 - Het vinden van creatieve oplossingen.
4. Betrekken van netwerkpartners (denk aan Vluchtelingenwerk, COA, Nidos, IND, wooncorporaties, kerken, werkgeversservicepunt, zorg- en onderwijsinstellingen).

De RRVIJ fungeert echter niet als opdrachtgever, maar treedt feitelijk op als spelverdeler naar bestaande bestuurlijke overleggen op alle terreinen die de opvang en huisvesting van vluchtelingen raken. Uiteraard blijven de colleges en raden van de 11 gemeenten verantwoordelijk en zullen besluiten die daarom vragen aan het college en/of de raad worden voorgelegd.

Opgaven IJsselland

Tijdens de RRVIJ op 14 juli 2023 hebben de bestuurders geconstateerd dat IJsselland goed op schema ligt voor wat betreft de opgaven op het terrein van opvangplekken voor ontheemde Oekraïners en asiel opvangplekken. Daarbij kijkt men niet alleen naar de kwantiteit, maar ook naar de kwaliteit van de opvang.

Met name op het terrein van de huisvesting van statushouders lopen de meeste gemeenten in IJsselland achter op hun taakstelling. Dit is zorgelijk omdat de taakstelling in de tweede helft van 2023 verder oploopt en huisvesting de doorstroom in de asielketen bevordert. Het is geen eenvoudige opgave om de statushouders te huisvesten, omdat dit samenhangt met de brede woningnood. Om deze reden wordt dit onderwerp ook besproken op het bestuurlijk overleg Wonen.

Voor onze gemeente geldt dat als gevolg van een afnemende mutatiegraad bij de woningcorporaties het aantal beschikbare woningen als gevolg daarvan ook afneemt en het aantal plaatsingen achterblijft.

Specifiek voor de groep AMV (alleenstaande minderjarige vreemdelingen) loopt IJsselland zowel op het terrein van opvangplekken als huisvesting van AMV-statushouders achter op de taakstelling. In Steenwijkerland zijn we met onze woningcorporaties gericht op zoek naar passende woningen waar (onder begeleiding van het NIDOS) kleinschalig AMV-statushouders opgevangen kunnen worden.

Opgave Oekraïne: meer plekken nodig

Hoewel IJsselland de doelstelling van het aantal opvangplekken voor Oekraïners nog niet helemaal haalt, groeit het aantal plekken de komende tijd richting deze doelstelling. Echter kwam kortgeleden vanuit de staatssecretaris de oproep om op korte termijn extra plekken beschikbaar te stellen, om te voorkomen dat er crisishulpverlening georganiseerd moet worden voor de Oekraïense ontheemden. Door snel schakelen van alle gemeenten en de Veiligheidsregio konden we op korte termijn als regio onze bijdrage leveren. De komende periode zal de zoektocht naar (al dan niet) tijdelijke plekken doorgaan, onder regie van de RRVIJ.

In Steenwijkerland zijn we voortdurend op zoek naar extra opvanglocaties voor Oekraïense ontheemden. Onze inspanningsverplichting stijgt per 1 februari 2024 van 440 naar 480 gemeentelijke opvangplekken. We werken er hard aan en denken ook dat we dit kunnen realiseren. De stand van zaken is dat we per 9 oktober 2023 in Steenwijkerland aan 380 ontheemden een (gemeentelijke) opvangplek bieden en dat er daarnaast nog ongeveer 130 ontheemden door particulieren worden opgevangen. Deze tellen echter niet mee voor de inspanningsverplichting.

Derdelanders: maatregelen bevroren tot eind november

Het kabinet besloot zaterdag 2 september dat derdelanders uit Oekraïne voorlopig in de opvang mogen blijven, tot hoogstwaarschijnlijk eind november. Eerder was aangekondigd dat derdelanders vanaf 4 september niet meer onder de Tijdelijke Richtlijn Bescherming zouden vallen, waarmee hun recht op opvang zou vervallen. Juridisch was echter omstreden of het kabinet deze groep nu kon uitsluiten van bescherming. Er liepen diverse rechtszaken.

In één daarvan kwam de Afdeling Bestuursrechtspraak (AB) van de Raad van State op 1 september jl. met een spoeduitspraak over de opvang die niet beëindigd mag worden zolang er geen definitief oordeel ligt. De uitspraak gold alleen voor deze ene zaak, maar de AB liet weten op vragen van andere derdelanders gelijk te zullen oordelen. Het kabinet besloot daarop de beëindiging van de bescherming te bevriezen tot de AB een richtinggevend oordeel heeft geveld. Dat oordeel wordt eind november verwacht.

In Steenwijkerland gaat het om een groep van 17 derdelanders waarvan 4 personen mogen blijven omdat ze, na onderzoek, alsnog onder de Tijdelijke Richtlijn Bescherming vallen, 3 personen een asielaanvraag via de IND hebben gedaan en 10 personen in afwachting zijn van de uitspraak van de Raad van State. We staan in direct contact met alle derdelanders.

Bestuurlijk Arrangement Overijssel: uitgangspunten & hoofdlijnen

De Provinciale Regietafel heeft het voortouw genomen om samen met de 25 Overijsselse gemeenten en het Rijk (ministeries, COA) te komen tot een bestuurlijk arrangement. Dit arrangement is bedoeld om rust en duidelijkheid te creëren door met het Rijk overeen te komen wat de opgaven in Overijssel de komende jaren zijn op het terrein van Asielopvang. In dit arrangement komt tevens terug wat de gemeenten in Overijssel nodig hebben om met deze opgaven aan de slag te gaan.

Thema's die terugkomen in het bestuurlijk arrangement zijn:

- 1: Opvang op maat: We zetten in op opvang op maat; locaties die qua omvang passen bij de omgeving.
- 2: Zorg en Onderwijs: We willen passende zorg en onderwijs bieden.
- 3: Participatie: We willen goede participatiemogelijkheden voor kansrijke en voor minder kansrijke asielzoekers, waarbij deelname overigens niet vrijblijvend is.

4: Regionale doorstroming: Zoveel mogelijk huisvesten van statushouders in de omgeving waarin ze zijn opgevangen.

5: Regionale samenwerking: Afstemming in regio & provincie en samenwerking van gemeenten blijft nuttig en nodig.

In het bestuurlijk arrangement maken we ook afspraken over de aantallen opvangplekken, voldoende financiering voor een goede coördinatie en uitvoering, bestendigen van bestaande afspraken en over de looptijd van het bestuurlijk arrangement.

De Regionale Regietafel stemt in met de opzet van uitgangspunten en hoofdlijnen voor het Bestuurlijk Arrangement Overijssel. Deze opzet is vervolgens ook besproken tijdens de Provinciale Regietafel. Ook daar werd hiermee ingestemd.

De komende periode wordt gebruikt om deze hoofdlijnen en uitgangspunten verder uit te werken. Begin november wordt het uitgewerkte bestuurlijk arrangement besproken op de regionale tafels van IJsselland en Twente en vervolgens de Provinciale Regietafel. Het arrangement wordt daarna voorgelegd aan de colleges. Gemeenten kunnen hun gemeenteraden hierover informeren.

Sociale opgaven

Naast voldoende opvangplekken moeten er ook veel zaken in het sociale domein georganiseerd worden om vluchtelingen, asielzoekers en statushouders goed op te vangen. Dit geldt voor onderwijs, zorg, welzijn, inburgering etc.

In het bestuurlijk arrangement maken we hierover afspraken met de verschillende ministeries. In onze regio vraagt dit verdere uitwerking. In de RRVIJ hebben we op de verschillende thema's de opgaven besproken. In het komende overleg werken we dit verder uit en koppelen we de opgaven aan de reguliere bestuurlijke overleggen op de desbetreffende terreinen.

Samenwerkingspartners uitgenodigd

De RRVIJ is op 6 oktober 2023 met maatschappelijke organisaties die betrokken zijn bij de opvang en huisvesting van vluchtelingen in gesprek gegaan. Tijdens deze bijeenkomst is met elkaar gesproken over de gemeenschappelijke uitdagingen en op welke thema's wij, gemeentes, provincie en maatschappelijke organisaties elkaar kunnen versterken.

Tot slot

Met de inrichting van de RRVIJ heeft IJsselland een stap gezet om vanuit de crisis naar een bestendige toekomst op het dynamische terrein van opvang en huisvesting van vluchtelingen te komen. IJsselland ligt momenteel op een aantal terreinen goed op schema. Toch zijn er ook nog grote uitdagingen op het terrein van huisvesting, AMV-ers en aanpalende terreinen als onderwijs, zorg, werk en inburgering.

Consequenties voor de gemeente

De RRVIJ draagt bij aan een goede en brede afstemming op de in deze informatienota genoemde vraagstukken. Hiermee voorkomen we dat alle 11 gemeenten zelf het wiel opnieuw uitvinden.

Communicatie

Bij de totstandkoming van concrete plannen zal dit actief worden gecommuniceerd.

Vervolg

Indien er behoefte bestaat bij de raad aan nadere informatie of een toelichting, bijvoorbeeld in de vorm van een werkvergadering, dan is het college daar graag toe bereid. Vanzelfsprekend zal het college de raad betrekken bij grote ontwikkelingen.

Besluit

In te stemmen met de informatienota over de regionale Regietafel Vluchtelingen IJsselland en de lokale ontwikkelingen rondom statushouders, AMV'ers, Oekraïense ontheemden en derdelanders.